

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА**

71 – 156/ 12
Београд

дел.бр. 27913 датум: 22.01.2013. г.

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
ПОКРАЈИНСКИ ОМБУДСМАН

БЕОГРАДСКИ СЕНТАР
ЗА ЛЈУДСКА ПРАВА

НАЦИОНАЛНИ МЕХАНИЗАМ ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ

**МОНИТОРИНГ УСТАНОВА
У КОЈИМА СЕ НАЛАЗЕ
ЛИЦА ЛИШЕНА СЛОБОДЕ**

**МОНИТОРИНГ
ПОЛИЦИЈСКИХ УПРАВА И СТАНИЦА**

Извештај о посети ПС Беочин

Београд, новембар 2012. године

МАНДАТ НАЦИОНАЛНОГ МЕХАНИЗМА ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ

Законом о ратификацији Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака¹ прописано је да Национални механизам за превенцију тортуре (НПМ) обавља посете установама у којима се налазе или се могу налазити лица лишена слободе у циљу одвраћања државних органа и службених лица од било каквог облика мучења или било ког другог облика злостављања, као и ради усмеравања државних органа ка стварању смештајних и осталих животних услова у установама у којима се смештају лица лишена слободе у складу са важећим прописима и стандардима.

НПМ има право на несметан, ненајављен и свакодобан приступ свим установама и свим просторијама у којима се налазе или се могу налазити лица лишена слободе; да насамо разговара са тим лицима, са службеним лицима која су обавезна да сарађују тим поводом, и са свим осталим лицима која могу имати информације значајне за поступање према лицима лишеним слободе; приступ свој документацији која се односи на та лица; да надлежним органима даје препоруке у циљу побољшања начина поступања према лицима лишеним слободе и унапређење услова у којима се она задржавају или затварају.

У члану 2а Закона одређено је да Заштитник грађана обавља послове НПМ и да у обављању тих послова сарађује са омбудсманима аутономних покрајина и удружењима чијим је статутом предвиђени циљ удруживања унапређење и заштита људских права и слобода, у складу са законом.

Заштитник грађана и Покрајински омбудсман АП Војводине су потписали Меморандум о сарадњи у обављању послова НПМ², којим је предвиђено је да ће Покрајински омбудсман активно учествовати у посетама мониторинг тима НПМ установама у којима су смештена лица лишена слободе, а које се налазе на територији АП Војводине.

На основу спроведеног поступка по Јавном позиву³ Заштитник грађана је изабрао удружења са којима ће остваривати сарадњу у обављању послова НПМ, и то Београдски центар за људска права, Виктимолошко друштво Србије, Дијалог, Иницијатива за права особа са менталним инвалидитетом (MDRI-S), Комитет правника за људска права (YUKOM), Међународна мрежа помоћи (IAN), Одбор за људска права – Ваљево, Хелсиншки одбор за људска права у Србији и Центар за људска права – Ниш.

План посета НПМ за 2012. годину је сачињен у складу са договором Заштитника грађана, Покрајинског Омбудсмана и изабраних удружења која су задужена да системски прате положај лица лишена слободе у посебним областима.

По обављеним посетама, НПМ сачињава извештаје које доставља посећеној установи. Након тога, НПМ ће одржавати стални дијалог са посећеном установом као и органом у чијем је саставу, у циљу отклањања утврђених недостатака који могу довести до појаве тортуре, нељудског или понижавајућег поступања.

¹ "Сл. лист СЦГ - Међународни уговори", бр. 16/2005 и 2/2006 и "Сл. гласник РС - Међународни уговори", бр. 7/2011

² 12. децембра 2011. године

³ објављеном 29. децембра 2011. године у „Службеном гласнику Републике Србије“

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ПОСЕТИ

ПОЛИЦИЈСКА СТАНИЦА	Полицијска станица Беочин <i>/ у саставу Полицијске управе Нови Сад</i>
РАЗЛОГ ПОСЕТЕ	Обављање послова Националног механизма за превенцију тортуре (НПМ) у складу са чл. 2а Закона о ратификацији Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака („Сл. лист СЦГ - Међународни уговори“, бр. 16/2005 и 2/2006 и "Сл. гласник РС - Међународни уговори", бр. 7/2011)
ЦИЉ ПОСЕТЕ	Одвраћање органа јавне власти и службених лица од било каквог облика злостављања или мучења, као и њиховог усмеравања на стварање услова и поступање према лицима лишеним слободе у складу са важећим прописима и стандардима, све у циљу превенције тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака.
ПОСЕТУ ОБАВИО	Заштитник грађана, у сарадњи са Покрајинским омбудсманом АП Војводине и удружењем грађана Београдски центар за људска права
ВРСТА ПОСЕТЕ	Редовна посета, у складу са Планом посета Националног механизма за превенцију тортуре за 2012. годину
ДАТУМ ПОСЕТЕ	7. новембар 2012. године
НАЈАВА ПОСЕТЕ	Посета је најављена писаним путем
ТИМ ЗА ПОСЕТУ	вођа тима: Стеван Арамбашић, заменик Покрајинског омбудсмана АП Војводине чланови тима: Јелана Самарџић, саветница Заштитника грађана Никола Јевтић, саветник Заштитника грађана Јагода Вјештица, саветница Покрајинског омбудсмана АП Војводине Жарко Марковић, представник Београдског центра за људска права

ТОК ПОСЕТЕ

ФАЗА I: РАЗГОВОР СА РУКОВОДСТВОМ УСТАНОВЕ

Посета тима Националног механизма за превенцију тортуре започета је разговором са Љубишом Дућићем, замеником начелника Полицијске станице Беоцин, Полицијске управе Нови Сад, којом приликом је указано је на мандат НПМ, опште циљеве који се желе постићи, принципе поступања и план посете Полицијској управи. Командир Полицијске станице је представио Полицијску станицу у општим цртама, и указао на основне проблеме са којима се Полицијска станица суочава у раду.

ФАЗА II: ОБИЛАЗАК УСТАНОВЕ

Тим НПМ је посету наставио обиласком зграде Полицијске станице Беоцин. Прегледане су и фотографисане просторије за полицијско задржавање и извршен обилазак просторија за испитивање осумњичених.

ФАЗА III: РАЗГОВОР СА ЗАТЕЧЕНИМ ЛИЦИМА

Тим НПМ није обавио појединачне интервјуе са лицима лишеним слободе у Полицијској станици Беоцин, јер у моменту посете није затечено ни једно лице коме је одређено полицијско задржавање. Обављени су разговори са затеченим полицијским службеницима који су чланове тима НПМ информисали о начину рада, као и о проблемима са којима се суочавају у раду.

ФАЗА IV: УВИД У ДОКУМЕНТАЦИЈУ

Извршен је увид у документацију у предметима која се односе на лица према којима је одређено задржавање.

ФАЗА V: ЗАВРШНИ РАЗГОВОР СА РУКОВОДСТВОМ УСТАНОВЕ

Посета Полицијској станици Беоцин окончана је завршним разговором тима НПМ са руководством Полицијске станице.

Вођа тима НПМ указао је на основне утиске о посети, пре свега о поштовању права лица лишених слободе, о елементима који могу довести до појаве тортуре, нечовечног или понижавајућег поступања, као и односу запослених према тиму НПМ. Прибављена су и додатна објашњења о појединим релевантним околностима. Изражена је спремност руководства Полицијске станице да се спроведу мере које буду предложене у извештају о посети.

САРАДЊА СЛУЖБЕНИХ ЛИЦА СА ТИМОМ НПМ

Сви полицијски службеници у Полицијској станици Беоцин остварили су пуну сарадњу са тимом НПМ, омогућили му приступ и преглед свих просторија и инсталација, фотографисање, пружили све тражене информације, омогућили увид у тражену документацију, без обзира на степен њене тајности.

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ПОЛИЦИЈСКОЈ СТАНИЦИ

ПОЛИЦИЈСКА СТАНИЦА	БЕОЧИН <i>у саставу Полицијске управе Нови Сад</i>
Адреса ПС	Трг Цара Лазара бр. 1
Тел. ПС	021/870 – 073, факс : 870 286
Командир ПС	Љубиша Дугић
Просторије за полицијско задржавање у ПС	Постоји једна просторија за полицијско задржавање која се према наводима заменика начелника полицијске станице не користи последњих 5 година.

Број лица којима је одређено задржавање у ПС у 2011. г.	Због кривичног дела	1
	Због прекршаја	32
Број обављених лекарских прегледа задржаних лица у 2011. г.		/
Исхрана лица у време задржавања	Не обезбеђује се	
Број задржаних лица којима је решењем суда одређен притвор у 2011. г.		/
Употреба средстава принуде од стране полицијских службеника ПС у 2011.г.	Физичка снага	1
	Службена палица	1
	Средства за везивање	2
	Ватрено оружје	/
Притужбе на поступање полицијских службеника ПС у 2011.г.	Број притужби	4
	Број основаних притужби	0
Дисциплински поступци за извршене повреде службене дужности полицијских службеника ПС у 2011.г.	Број поступака	2
	Изречених мера за тешке повреде	/
	Изречених мера за лаке повреде	/
	Поступци у току - неокончани	/

ПОСТУПАЊЕ У ВРШЕЊУ ПОЛИЦИЈСКИХ ОВЛАШЋЕЊА

Затечени полицијски службеници су навели следеће:

Лице које је лишено слободе се одмах обавештава о својим правима, и то најпре усмено, а затим путем обрасца, ког лице лишено слободе потписује. Обавештења се лицима лишеним слободе дају на српском језику, а у полицијској станици има полицајаца који се са њима могу споразумети на словачком и албанском. Ради комуникације са особама које не разумеју ни словачки ни албански, или су оштећеног слуха, ангажују се овлашћени тумачи из Новог Сада. Пре свега, лице се поучи: да није дужно ништа да изјави и да све што изјави може бити употребљено као доказ, да има право на браниоца по свом избору, да несметано контактира са браниоцем и да бранилац присуствује његовом саслушању, да се о лишењу слободе без одлагања обавесте лица по његовом избору и да има право да га прегледа лекар.

Претресе лица лишених слободе увек обавља службено лице истог пола као и лице које се претреса. У случају одузимања ствари сачињава се потврда о привремено одузетим предметима, коју потписује лице коме је извршено одузимање и примерак потврде му се одмах уручује.

Обавештавање блиских лица по захтеву лица лишених слободе се обавља одмах по лишењу слободе, а о обавештавању се увек сачињава службена белешка.

Лицу лишеном слободе се омогућује право да позове изабраног браниоца, а бранилац по службеној дужности се одређује са списка Адвокатске коморе Војводине. Заменик начелника полицијске станице, указује да велики број адвоката одбија да приступи из разлога неуредног плаћања за пружене услуге бранилаца по службеној дужности, што додатно отежава рад.

Решење, односно наредба о задржавању лица се доноси и уручује најкасније у року од два сата по лишавању слободе, а рок задржавања почиње да тече од момента лишавања слободе (у случају када се примењује Законик о кривичном поступку и Закона о безбедности саобраћаја на путевима), односно од момента довођења у просторије полиције (у случају када се примењује Закон о полицији). Решење о задржавању лица садржи правну поуку, а наредба о задржавању не садржи поуку о правном леку, јер он није предвиђен.

Лекарски прегледи се обављају у полицијској станици, увек када лице лишено слободе то затражи, уколико је доведено у станицу са видљивим повредама и након сваке употребе средстава принуде. Према наводима заменика начелника полицијске станице, не постоји проблем у вези обављања лекарских прегледа. Лекарски налаз и мишљење о прегледу остају у предмету лица које је задржано а примерак тог налаза даје се и самом лицу које је задржано.

Према наводима заменика начелника полицијске станице, извештај о употреби средстава принуде се сачињава у сваком случају када се примене средства принуде.

Лица којима је задржавање одређено наредбом због прекршаја по Закону о безбедности саобраћаја на путевима и решењем по Закону о полицији у трајању до 12 сати као и Законик о кривичном поступку – у трајању до 48 сати задржавају се у просторији за задржавање ПУ Нови сад.

Полицијски службеници су навели да се лица лишена слободе у протеклих годину дана нису пригуживала на рад службених лица.

ПРОСТОРИЈЕ ЗА ПОЛИЦИЈСКО ЗАДРЖАВАЊЕ

ПС у Беочину налази се у старој двоспратној згради која потиче из 1914. године и у лошем је стању. У згради ПС постоји једна просторија за задржавање, која се, према наводима полицијских службеника, не користи последњих 5 година јер је неусловна и не испуњава важеће стандарде. У сарадњи са локалном самоуправом у плану је да се у наредне 2 године изгради једна просторија за полицијско задржавање.

Постојећа просторија за задржавање налази се у сутерену зграде. Димензије просторије су 1,5 x 3 метара и висине око 2,5 метара. Изгледа руинирано, зидови су неокречени а приметна је и влага. Под је бетонски, а са зидова отпада малтер. Прозор не постоји, вештачко осветљење такође не постоји. Лежај у просторији постоји, чини га једна дрвена метална клупа фиксирана за под. Не постоји ћебе, као ни јастук. Грејање не постоји. Мокри чвор у просторији не постоји. Аларм за позивање страже не постоји. У просторији није било затечених лица.

Према наводима полицијских службеника, лица којима је одређено задржавање по ЗОБС-у, ЗЈРМ и ЗКП-у воде се у просторију за задржавање ПУ Нови Сад.

УТВРЂЕНО

У ПС Беоцин не постоје одговарајуће просторије за полицијско задржавање.

ОСНОВ

Просторије за полицијско задржавање морају бити довољно простране. Морају имати најмање 6 квадратних метара ако су намењене за смештај једног лица, односно најмање 4 квадратна метра по особи ако су намењене за смештај више лица.⁴ Размак између зидова просторије мора бити најмање 2 метра, висина од пода до плафона најмање 2,5 метра, а уколико су мањих димензија могу се користити само ако боравак у њима не траје дуже од неколико сати.⁵ Просторије морају бити суве и проветрене, мора да постоји доток свежег ваздуха, као и да су осветљене како природним, тако и вештачким светлом, загрејане у складу са климатским приликама, опремљене креветом, душеком и довољним бројем ћебади, са санитарним уређајима, са дугметом електричног звона за позивање дежурног полицијског службеника, са простором за време на свежем ваздуху, са контролом путем видео-надзора и без елемената који у редовном току ствари могу послужити за самоповређивање задржаног лица.⁶ У просторијама треба да је обезбеђено коришћење текуће воде за пиће или да се задржаним лицима омогући довољна количина воде за пиће у оригиналној пластичној амбалажи.⁷ У просторијама за полицијско задржавање потребно је поставити обавештење да је просторија под видео надзором.⁸

ПРЕПОРУКА

У ПС Беоцин ће се обезбедити просторије за полицијско задржавање које испуњавају важеће стандарде.

⁴ СРТ, Report to Serbia (2007), параграф. 36.

⁵ СРТ, Second General Report (1991), параграф. 43.

⁶ Заштитник грађана, Препорука 12 - 2619/ 10; у том смислу и СРТ, Serbia (2007), параграф.36.

⁷ Извештај Националног механизма за превенцију тортуре о посети ПУ Јагодина од 12. марта 2012. године.

⁸ Извештај Националног механизма за превенцију тортуре о посети ПС Њуприја од 12. марта 2012. године.

УВИД У ДОКУМЕНТАЦИЈУ

Извршен је увид у књиге задржавања које се воде у ПС Беоцин, нису уочене неправилности.

Извршен је увид у документацију о употреби средстава принуде, која се води уредно. Нису уочене неправилности у овом погледу. Након сваке употребе средстава принуде (изузев након везивања) врши се лекарски преглед лица против којег је средство принуде употребљено, без обзира на то да ли има видљивих повреда и без обзира на то да ли ово лице преглед захтева, а лекарски налаз прилаже уз извештај који се о употреби средстава принуде подноси надлежном старешини.

Извештај сачинили:

Јелена Самарџић

Жарко Марковић

ЗАМЕНИК ЗАШТИТНИКА ГРАЂАНА

Милош Јанковић